

Dokument ID: SCIENCE-1620592769-1733

Datum: 10/28/2026

YTTRANDE 2026-10-28 TILL
JUSTITIEDEPARTEMENTET

Diarienummer Ju2026/01714

SSC SPACE YTTRANDE ÖVER UTKAST TILL LAGRÅDSREMISS EN NY LAG OM RYMDVERKSAMHET**Inledning**

SSC Space AB avger härmed sitt yttrande till ovan nämnda utkast till lagrådsremiss en ny lag om rymdverksamhet.

SSC Space ser generellt positivt på förslaget till en ny rymdlag, inte minst då den nuvarande rymdlagen är föråldrad och därmed inte tar hänsyn till den ökade kommersialiseringen som pågått inom rymdområdet en längre tid. Då svensk rymdverksamhet, inte minst inom SSC Space med etableringen av en uppsändningsförmåga för satelliter från Eorange, expanderar kraftigt är det en nödvändighet med ett uppdaterat regelverk som är i samklang med internationella regelverk och samarbeten.

Övergripande synpunkter

- **Ökade kostnader och administrativ börda**
SSC Space farhåga är att den verksamhet som idag faller inom bolagets samhällsuppdrag, dvs sondraketer, kan komma att bli föremål för ökade kostnader i form av avgifter för tillstånd och tillsyn, höga försäkringspremier samt administrativ börda vilket förväntas leda till allvarliga konsekvenser för möjligheterna att bedriva dessa forskningsprojekt.
- **EU:s rymdförordning**
SSC Space är medvetna om att EU-lagstiftning står över nationell lagstiftning. Vi vill dock framhålla att trots flera kompromissförslag, vilka SSC Space fått möjlighet att kommentera, ser vi fortsatt att den föreslagna regleringen kommer att utgöra hinder för utsändningar från Sverige men även för svensk rymdindustri och tillstånds- och tillsynsmyndigheten i stort. EU-kommissionens förslag innebär en ökad administrativ börda för verksamhetsutövare likväl som för tillstånds- och tillsynsmyndigheten. Stora delar av den föreslagna regleringen skall tydliggöras genom föreskrifter vilket gör det omöjligt att förutspå hur den kommer att påverka svensk rymdverksamhet, exempelvis innehåller förslaget regleringar kring miljöpåverkan och tröskelvärden för risker vid utsändningar som EU-kommissionen skall fastställa metoder och gränsvärden för. Sverige bör därför säkerställa att EU-kommissionens lagförslag

inte påverkar svensk rymdverksamhet på ett negativt sätt vilket SSC Space anser att den fortsatt gör.

- **Handläggningstid**

SSC Space föreslår en översyn av handläggningstiden generellt och gällande sondraketer specifikt. Handläggningstiden bör kortas och inte påbörjas först när ansökan anses fullständig utan bör ske löpande. Vilka kriterier som avgör huruvida ansökan kan anses komplett framgår ej heller, vilket gör förslaget rättsosäkert.

- **Samverkansförfarande utländska myndigheter och organisationer**

SSC Space inser att samverkansförfarandet med utländska myndigheter för att bedöma riskerna för liv, hälsa och egendom främst kan härröras till Norge. Det finns dock en stor risk att Sverige med detta accepterar något som visar sig bli prejudicerande vilket inte kommer ses med blida ögon av övriga uppsändningsnationer, där praxis vid utsändningar är att informera berörda länder enligt Haagkoden. Som lagtexten nu är formulerad kan ett sådant samverkansförfarande komma att ytterligare förhålla den redan långa handläggningstiden i tillstånds- och tillsynsprocessen om berörd utländsk myndighet dröjer med att leverera de uppgifter som efterfrågats eller ge ett yttrande i frågan. SSC Space vill även understryka att de uppgifter och den insyn utländska myndigheter kan komma att kräva ofta lyder under exportkontroll och/eller säkerhetsskyddslagen och kommer därmed inte kunna lämnas ut.

Dessa synpunkter adresseras mer explicit längre ned i detta remissvar under respektive föreslagen paragraf, något som SSC Space definitivt hoppas att lagstiftaren nogsamt tänker igenom och hanterar.

Synpunkter på specifika paragrafer i lagtextförslaget

1 kap. Allmänna bestämmelser

Lagens syfte

1 § Syftet med denna lag är att främja en svensk rymdverksamhet som är långsiktigt hållbar och säker. Lagen syftar också till att säkerställa Sveriges säkerhet och andra utrikes-, säkerhets- och försvarsintressen.

I Rymdlagsutredningen SOU 2021-91 utvecklades främjandet av svensk rymdverksamhet på ett tydligare sätt. Där stod: ***1 § Syftet med denna lag är att främja svensk rymdverksamhet för att stärka forskning, utveckling och industrins innovations- och konkurrenskraft samt för att tillgodose samhällets behov av rymdrelaterad kunskap och teknik. Lagens syfte är också att säkerställa Sveriges säkerhet och andra utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiska intressen.*** Detta framgår förvisso av författningskommentaren men SSC Space förordar att föreslagen lagtext återgår till det som stod i utredningsförslaget.

Lagens tillämpningsområde

2 § Denna lag gäller för rymdverksamhet som bedrivs från svenskt territorium. Lagen gäller också för rymdverksamhet som bedrivs utanför svenskt territorium från eller med en farkost som är registrerad i Sverige eller av en svensk medborgare eller en juridisk person med säte i Sverige.

Lagen tillämpas inte på luftfart.

SSC Space anser att samtliga ballonger, inklusive stratosfärballonger som idag omfattas av Luftfartslagen fortsatt skall hanteras enligt samma ordning

Uttryck i lagen

5 § I denna lag betyder

1. Rymdverksamhet:

a) utsändning av rymdföremål,

SSC Space föreslår att man skiljer på utsändning av rymdföremål och uppsändning av raket. Detta gäller även i tillståndsförfarandet där man även bör ta hänsyn till skillnaden mellan bärraketer och sondraketer. Detta då dessa aktiviteter skiljer sig markant åt och rimligen inte kan behandlas på ett likvärdigt sätt.

e) verksamhet i lufterummet som med hänsyn till den höjd som den utförs på och den teknik som används, kan jämföras med verksamhet i rymden.

SSC Space upplever denna skrivning som otydlig och oförutsägbar. Avser lagstiftaren att omfatta exempelvis 1) s.k. hopptester av återanvändningsbara raketsteg där höjden av aktiviteten kan överstiga 20 km samt att tekniken som används för hopptestet kan användas för rymdverksamhet, 2) sondraketstester som går högre än ett konventionellt trafikflygplan och där uppsändningsordningen kan användas när väl sondraketen skall upp i yttre rymden samt 3) släpp av farkoster från ballong från hög höjd för teständamål men med syfte att användas för rymdverksamhet och stratosfäriska höghöjdsballonger som flyger på 45 km höjd och bär med sig rymdteknisk utrustning? De senare lyder under Luftfartslagen och kräver tillstånd av Transportstyrelsen och kan därmed komma att omfattas av två tillståndprocesser. SSC Space anser att detta bör klargöras ytterligare och att ballonger fortsatt skall lyda under Luftfartslagen.

I författningskommentaren står att vad som kan anses jämföras med rymdverksamhet får utvecklas av rättspraxis, särskilt i samband med prövning av ansökningar om tillstånd till rymdverksamhet. SSC Space anser att denna skrivning medför ytterligare otydlighet och oförutsägbarhet då det inte blir klargjort förrän en ansökan är under

prövning om ett tillstånd krävs eller ej, vilket kan innebära onödig administration både för den sökande och tillståndsmyndigheten.

3. Verksamhetsutövare: den som bedriver rymdverksamhet och ansvarar för eller har ett bestämmande inflytande över rymdverksamheten.

SSC Space noterar att det i författningskommentaren står att vid en utsändning av en bärraket kan dess ägare anses som verksamhetsutövare. Ägarskap av en bärraket är dock ej att likställa med operatören av bärraketen som de facto är den som bedriver rymdverksamheten, ansvarar för eller har ett bestämmande inflytande över rymdverksamheten. Detta bör klargöras.

2 kap. Tillstånd

Tillstånd att bedriva rymdverksamhet

Krav på tillstånd

1 § Rymdverksamhet får endast bedrivas med tillstånd.

Om det behövs med hänsyn till Sveriges säkerhet eller andra utrikes-, säkerhets- eller försvarsintressen får regeringen meddela föreskrifter, eller i enskilda fall besluta, om att det inte krävs tillstånd för rymdverksamhet som bedrivs av:

- 1. en myndighet,**
- 2. Nordatlantiska fördragsorganisationen,**
- 3. en myndighet i en stat som är medlem i Nordatlantiska fördragsorganisationen,**
- 4. Europeiska unionen, eller**
- 5. en myndighet i en stat som är medlem i Europeiska unionen.**

Den som enligt en föreskrift är undantagen kravet på tillstånd ska anmäla rymdverksamheten till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer innan rymdverksamheten påbörjas.

Lagstiftningen bör öppna för regeringens möjlighet att besluta om tillståndsundantag för juridiska personer som bedriver rymdverksamhet på uppdrag av 1–5 ovan, under förutsättning att det behövs med hänsyn till Sveriges säkerhet eller andra utrikes-, säkerhets- eller försvarsintressen. Det är och kommer fortsätta att vara sannolikt att rymdverksamheten som sådan utförs av just en svensk juridisk person som inte är myndigheten i sig men på uppdrag av en sådan myndighet, varför det blir både tidsödande och onödigt krångligt om sådan juridisk person varje gång ska genomgå tillståndsprövning för ovanstående verksamhet. Enligt författningskommentaren medför Sveriges folkrättsliga förpliktelser att det inte är möjligt att undanta verksamhet som bedrivs av privata aktörer från kravet på tillstånd på motsvarande sätt som föreslås för

statlig verksamhet. Enligt artikel VI i 1967 års rymdfördrag skall rymdaktiviteter utförda av icke-statliga organisationer i rymden kräva tillstånd och ständig tillsyn. Helägda statliga bolag torde därför rimligen kunna omfattas av undantagsmöjligheten om det är av betydelse för Sveriges säkerhet eller andra säkerhets- och försvarsintressen utan att Sverige bryter mot folkrätten. Detta bör komma till uttryck i lagtext.

Vilken verksamhetsutövare som skall söka tillstånd enligt författningskommentaren är motsägelsefullt. Å ena sidan står det att "Om en utsändning innefattar flera aktiviteter, krävs det att tillståndet omfattar samtliga dessa. Det kan handla om utsändning av en bärraket med nyttolast, manövrering av nyttolasten efter den har separerats från bärraketen och avveckling av verksamheten genom att bärraketen eller nyttolasten återförs till jordens atmosfär för att förstöras. Alla aktiviteter som ingår i en rymdverksamhet kan omfattas av ett enda tillstånd. Det förutsätter dock att ansökan innehåller de beskrivningar och handlingar som behövs för att tillståndsmyndigheten ska kunna ta ställning till frågan om tillstånd ska medges för alla aktiviteter som kräver ett tillstånd." Å andra sidan står det att "Varje person som är att anse som verksamhetsutövare behöver ha tillstånd. Det innebär att om de aktiviteter som ingår i rymdverksamheten har olika verksamhetsutövare, så behöver alla ha tillstånd."

Vilket föranleder frågan: vilken verksamhetsutövare skall ansöka om tillstånd vid exempelvis utsändning av en bärraket med en nyttolast bestående av flera olika satelliter som ägs och manövreras av olika aktörer? Samma fråga kan ställas om det gäller en utsändning av en sondraket med flera experiment ombord som ägs av olika aktörer, vem skall då ansöka om tillstånd?

Förutsättningar för tillstånd

2 § Tillstånd att bedriva rymdverksamhet får beviljas om

- 1. verksamheten kan bedrivas på ett säkert sätt så att riskerna för liv, hälsa och egendom begränsas,***
- 2. verksamhetsutövaren har de resurser och den organisation som behövs för att bedriva verksamheten,***
- 3. verksamhetsutövaren uppfyller kraven i 6 kap. 6 § på försäkring eller annan betryggande säkerhet,***
- 4. verksamheten kan bedrivas och avslutas på ett långsiktigt hållbart sätt i enlighet med 3 kap. 3 §,***
- 5. verksamhetsutövaren vidtar sådana säkerhetsåtgärder som anges i 2 kap. 3 § cybersäkerhetslagen (2025:1506),***
- 6. verksamheten är förenlig med reglerna om exportkontroll, den internationella teleunionens regler om radiofrekvenser och banpositioner samt Sveriges internationella förpliktelser i övrigt, och***

Enligt författningskommentaren kan en sådan också ha sin grund i en bilateral överenskommelse med en annan stat. En sådan överenskommelse kan exempelvis föranledas av om svensk rymdverksamhet innebär att uppskjutning sker över en annan stat. En utsändning av en bärraket medför överflygning över flera stater vilket betyder att flera bilaterala överenskommelser kan komma att behövas, något som sannolikt inte är vad lagstiftaren avsåg, alternativt också kan komma att ändra rådande praxis.

7. verksamheten är lämplig med hänsyn till Sveriges säkerhet och andra utrikes-, säkerhets- och försvarsintressen.

Ett tillstånd får förenas med de villkor som behövs med hänsyn till kontrollen av verksamheten eller av andra skäl.

I författningskommentaren står även att ett tillståndsbeslut också kan förenas med villkor av andra skäl. Sådant skäl kan exempelvis föreligga om det finns flera verksamhetsutövare som ansöker om tillstånd för rymdverksamhet ingående i ett samtidigt utsändningstillfälle. Tillståndet för verksamhetsutövaren för utsändning av bärraketen kan då förenas med villkor om att utsändningen får påbörjas först då övriga verksamhetsutövare har fått sina respektive tillstånd. I detta fall anser SSC Space att det är skäligt att utsändningen får påbörjas utan de verksamhetsutövare som ej har erhållit tillstånd, exempelvis om en satellit inte beviljats tillstånd så kan utsändningen påbörjas men satelliten får inte åka med. Det bör komma till uttryck i lagtext.

Ett skäl för villkor kan även handla om att begränsa tillståndets giltighetstid i vissa delar, framför allt för utsändning. SSC Space anser att en motivering av begränsandet är önskvärd. Exempelvis kan en utsändning av en bärraket försenas av olika skäl, det kan röra sig om att den primära kunden är försenad eller väder- och vindförhållanden. Detsamma gäller för utsändning av sondraketer där vissa vetenskapliga förhållanden måste uppfyllas innan utsändning kan ske.

3 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om de förutsättningar för tillstånd som anges i 2 § första stycket 1–4, 6 och 7 och andra stycket.

Regeringen får meddela föreskrifter eller i enskilda fall besluta om att det krävs avtal om ansvarsfördelning med en annan stat för beviljande av tillstånd att bedriva rymdverksamhet.

SSC Space föreslår att föreskrifter tas fram i dialog med verksamhetsutövare för att säkerställa att dessa går att uppfylla i praktiken.

Samverkan med utländska myndigheter och organisationer

8 § Tillståndsmyndigheten ska i ärenden om tillstånd att bedriva rymdverksamhet och ärenden om medgivande till överlåtelse av ett tillstånd samverka med de utländska myndigheter och mellanfolkliga organisationer som regeringen bestämmer, om det följer av Sveriges internationella åtaganden eller det annars behövs för att bedöma riskerna för liv, hälsa och egendom.

SSC Space ser inget skäl till att tillsynsmyndigheten ska ha skyldighet att samverka, snarare endast ges möjlighet att samverka om behov finnes. Regeringens lista över de utländska myndigheter och organisationer som kommer vara föremål för samverkan kommer att bli omfattande då rymdverksamhet ofta involverar flera nationer. Denna samverkan med utländska myndigheter kan komma att te sig bli en utdragen och tidsödande uppgift för tillstånds- och tillsynsmyndigheten vilket i sin tur kommer att hämma Sveriges konkurrenskraft inom området. Exempelvis kommer en utsändning från Sverige av en bäraket passera över Norge, Danmark (Grönland), Kanada och USA och kan därmed enligt förslaget komma att kräva samverkan med alla dessa länder. De utländska myndigheterna skall då ges insyn i rymdverksamhet som bedrivs från Sverige och ges möjlighet att yttra sig i samband med tillståndsprövningen. Av lagtexten framgår att tidsfristen för tillståndsmyndighetens slutliga beslut kan förlängas om det finns särskilda skäl. Det kan handla om att uppgifter från exempelvis ett samverkansförfarande behövs inför beslutet. I praktiken kan detta komma att innebära att utländska myndigheter ges möjlighet att förhålla myndighetens slutliga beslut genom att fördröja leverans av de uppgifter som efterfrågats eller yttrande i samband med tillståndsgivningen. Praxis vid utsändningar är att informera berörda länder enligt Haagkoden och det finns ingen anledning att Sverige på eget bevåg skall göra undantag från denna praxis. SSC Space förordar att Sverige även fortsättningsvis följer denna praxis.

10 § Tillståndsmyndigheten ska lämna uppgifter till de utländska myndigheter och mellanfolkliga organisationer som avses i 8 §, om det behövs för samverkan eller prövningen i ärenden om tillstånd att bedriva rymdverksamhet eller medgivande till överlåtelse av ett tillstånd.

En uppgift enligt första stycket ska inte lämnas om det finns en sekretessbestämmelse som är tillämplig på uppgiften och övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas.

SSC Space är av åsikten att sekretess för uppgift om en enskildas affärs- eller driftförhållanden, uppfinningar eller forskningsresultat skall gälla. Uppgifter kan även falla under exportkontroll och/eller säkerhetsskyddslagen och kan därmed heller inte delges av dessa skäl.

13 § En ansökan om tillstånd att bedriva rymdverksamhet ska innehålla

1. grundläggande uppgifter om verksamhetsutövaren och dennes ägarförhållanden,

- 2. en utförlig beskrivning av den planerade verksamheten,**
- 3. en beskrivning av de rymdföremål som förekommer i verksamheten och uppgift om ägarförhållandena till dessa,**
- 4. en ekonomisk och teknisk plan för hur verksamheten ska bedrivas,**
- 5. en miljökonsekvensbeskrivning, och**
- 6. en analys av riskerna för liv, hälsa och egendom.**

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om innehållet i ansökan om tillstånd.

Skall sondraketer omfattas av denna nya lagstiftning bör också lagtexten öppna för möjligheten att tillståndsmyndigheten i enlighet med detta ges möjlighet att få göra särskilda undantag avseende vad ansökan skall innehålla. Syftet med denna paragraf är uppenbart för bärraketer och satelliter avsedda för orbital bana, men för sondraketer som primärt används för grundforskning blir det orimligt och onödigt (saknar syfte) att ålägga sådana samma krav.

Tidsfrister för handläggningen

15 § Tillståndsmyndigheten ska i ett ärende om tillstånd eller medgivande till överlåtelse av ett tillstånd meddela slutligt beslut senast inom tolv månader från den dag då ansökan är fullständig och ansöknings-avgiften betald. Om det finns särskilda skäl för det får fristen förlängas.

SSC Space anser att handläggningstiden på 12 månader är för lång. Bristen på, inte minst svensk, uppskjutningsförmåga och efterfrågan på densamma ökar. En lång handläggningstid för såväl uppskjutning som dess nyttolast kan resultera i minskad konkurrenskraft för Sverige. Det är otydligt huruvida tillståndsmyndigheten skall vänta med handläggningen och/eller samverkansförfarandet kring en ansökan till dess den anses vara komplett. Att vänta med handläggningen kan fungera vid enklare ansökningar; för de som är mer komplexa är det mer rimligt att ärendet hanteras löpande vartefter uppgifter inkommer.

För en sondraketer är den föreslagna handläggningstiden ännu mer orimlig. Idag tar processen ca 2 veckor och vissa tekniska parametrar i ansökan kan komma att ändras så sent som ett par veckor innan utsändningen. Detta kan i praktiken leda till att när ansökan anses komplett och handläggningen påbörjas så kan ändringar inkomma efter hand vilket i sig kan innebära att ansökan inte längre anses komplett och handläggningstiden på 12 månader startar upp på nytt. En lång handläggningstid för sondraketer riskerar därmed att kraftigt begränsa de framtida möjligheterna att bedriva värdefull forskning och utveckling. Ett tillstånd på årsbasis för ett visst antal sondraketer skulle vara ett mer lämpligt förfarande än att utfärda separata tillstånd för varje

sondraket, ett fungerande sätt som Norge redan applicerar vid tillståndsgivandet för sondraketer och Transportstyrelsen för höghöjdsballonger.

Avgifter

16 § Tillståndsmyndigheten ska ta ut avgift av sökanden för ansökan om tillstånd att bedriva rymdverksamhet eller medgivande till överlåtelse av ett tillstånd.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgift för tillstånd att bedriva rymdverksamhet eller medgivande till överlåtelse av ett tillstånd.

SSC Space ser en risk med att storleken på avgiften är okänd. Detta gäller särskilt sondraketer där ett flertal ansökningar per år skall hanteras vilket kan få allvarliga konsekvenser för möjligheterna att bedriva dessa forskningsprojekt.

4 kap. Register över rymdföremål

1 § Den myndighet som regeringen bestämmer (registermyndigheten) ska föra ett register över rymdföremål som har sänts ut

- 1. från svenskt territorium eller från en farkost som är registrerad i Sverige, eller**
- 2. av en svensk medborgare eller en juridisk person med säte i Sverige.**

Enligt FN:s registreringskonvention skall föremål som skall placeras i omloppsbana runt jorden eller längre bort registreras. Därmed har Sverige ingen skyldighet att registrera rymdföremål som faller utanför och SSC Space ser därför inget skäl till att sondraketer, delar därav, utbrunna förstasteg, noskon eller liknande skall registerföras. Ett sådant förfarande innebär ökad administrativ börda både för verksamhetsutövare och för tillstånds- och tillsynsmyndigheten.

Samverkan med utländska myndigheter och organisationer

4 § Tillsynsmyndigheten ska samverka med de utländska myndigheter eller mellanfolkliga organisationer som regeringen bestämmer om det följer av Sveriges internationella åtaganden eller det annars behövs för att bedöma riskerna för liv, hälsa och egendom.

SSC Space ser inget skäl till att tillsynsmyndigheten ska ha skyldighet att samverka, snarare ges möjlighet att samverka om behov finnes. Tillsyn sker, enligt vad SSC Space förstår, efter att ett tillstånd har beviljats för att säkerställa att villkoren för tillståndet efterföljs. Tillsynsmyndigheten kan behöva samverka exempelvis med amerikanska myndigheter om uppsändningsleverantören är amerikansk. I övrigt ser SSC Space ingen anledning till att utländska myndigheter generellt skall ges insyn och ges möjlighet att yttra sig i samband med tillsynen och vad det skall leda till. Liksom vid samverkan under tillståndsförfarandet kan detta komma att te sig bli en utdragen och

tidsödande uppgift för tillsynsmyndigheten vilket i sin tur kommer att hämma Sveriges konkurrenskraft.

Avgifter

24 § Tillsynsmyndigheten ska ta ut avgift av verksamhetsutövaren för tillsynen enligt denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgift för tillsyn enligt denna lag.

SSC Space ser en risk med att storleken på avgiften är okänd. Detta gäller särskilt sondraketer där ett flertal ansökningar per år kommer att vara föremål för tillsyn vilket kan få allvarliga konsekvenser för möjligheterna att bedriva dessa forskningsprojekt.

Försäkring

6 § Verksamhetsutövaren ska ha en försäkring eller ställt en annan betryggande säkerhet som vid varje tidpunkt täcker det begränsade ansvaret enligt 1 och 2 §§.

Skyldigheten att ha en ansvarsförsäkring eller annan betryggande säkerhet gäller inte om verksamhetsutövaren är en myndighet.

Tillståndsmyndigheten får besluta att

- 1. försäkringen eller den betryggande säkerheten ska omfatta ett lägre belopp, om det är lämpligt med hänsyn till rymdverksamhetens omfattning och risker, och**
- 2. skyldigheten i första stycket inte gäller om någon annan har en försäkring eller har ställt en annan betryggande säkerhet som täcker verksamhetsutövarens ansvar.**

SSC Space ifrågasätter huruvida det ens är möjligt att teckna en försäkring som "vid varje tidpunkt" täcker det begränsade ansvaret. Exempelvis: ett andrasteg från en bärraket kommer hamna i omloppsbana under en viss tid vilket skulle innebära att verksamhetsutövaren skulle behöva teckna en ansvarsförsäkring som täcker uppsändningsfasen och tiden i omloppsbana till dess återinträde i atmosfären och det brinner upp, alternativt faller ner mot jorden om föremålet är tillräckligt stort. Detsamma gäller för en satellit som kan tillbringa många år i omloppsbana. Premien för en sådan försäkring, om den ens finns att tillgå på marknaden, kommer bli mycket hög. Praxis i rymdbranschen är snarare att teckna en ansvarsförsäkring som täcker uppsändningsfasen till rymdobjektet är placerad i bana, gäller såväl för bärraketer som för satelliter. SSC Space ser ingen anledning till att Sverige skall frångå sådan praxis.

Om det dessutom är så att sondraketer anses falla inom begreppet rymdverksamhet finns det all anledning att undanta sådan verksamhet från kravet på försäkring motsvarande ansvaret enligt 1 och 2 §§. Sådan verksamhet är till sin natur primärt riktad

mot forskning och utveckling och har varken sådan omfattning eller riskomfång som skulle motivera sådant krav. Att ålägga sådan verksamhet motsvarande krav kommer skapa stora kostnader som inte kan bäras av verksamhetsutövarna eller kunderna (inklusive forskningen). Det i sig kommer att leda till många färre forskningsprojekt, vilket knappast kan vara syftet med regleringen.

14.2 Sekretessfrågor

Den som ansöker om tillstånd eller är föremål för tillsyn kan behöva lämna uppgifter till tillstånds- eller tillsynsmyndigheterna som innehåller uppgifter om exempelvis affärsförhållanden. I dag gäller sekretess för uppgift om en enskildas affärs- eller driftförhållanden, uppfinningar eller forskningsresultat som förekommer i Rymdstyrelsens tillstånds- och tillsynsverksamhet, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs, se 30 kap. 23 § första stycket OSL, 9 § offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641), härfter OSF, och punkten 9 i bilagan 113 till den förordningen. Det kan i det fortsatta lagstiftningsarbetet övervägas om ändringar bör ske i OSF för att säkerställa att sekretess också fortsättningsvis gäller för sådana uppgifter om verksamhetsutövaren som framkommer inom ramen för tillstånds- och tillsynsverksamheten.

SSC Space är av åsikten att sekretess för uppgift om en enskildas affärs- eller driftförhållanden, uppfinningar eller forskningsresultat skall gälla. Uppgifter kan även falla under exportkontroll och/eller säkerhetsskyddslagen och kan därmed inte delges av dessa skäl.

15 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Den nya lagen om rymdverksamhet föreslås träda i kraft den 1 juli 2027. Den nuvarande rymdlagen ska då upphöra att gälla. Den upphävda lagen ska gälla för ärenden om tillstånd eller tillsyn som har inletts före ikraftträdandet men ännu inte avgjorts.

Sondraketer omfattas inte av den nuvarande Rymdlagen utan tillstånd för dessa utsändningar sker enligt särskild ordning där Länsstyrelsen i Norrbotten informeras och i sin tur anlitar FMV som teknisk expertis för att bedöma risk. När den nya lagen träder i kraft så kommer detta direkt orsaka problem för nuvarande verksamhetsutövare, då de under hösten 2027 och kommande vår 2028 redan kontrakterade och inplanerade sondraketsutsändningarna automatiskt blir tillståndspliktiga och tillståndsmyndigheten därmed har upp till 12 månader på sig att utfärda ett tillstånd. Att då söka tillstånd enligt den gamla ordningen är inte möjligt att göra så lång tid innan, då vissa parametrar som påverkar ansökan kan ändras fram till ett par veckor innan utsändningen. Inte heller är det möjligt att i förskott söka tillstånd, varken enligt den befintliga Rymdlagen då den inte omfattar sondraketer eller den nya lagen. Det blir alltså ett rättsvakuum. SSC

Space förordar därför att en särskild övergångsbestämmelse för sondraketer införs och att denna föreskriver att hantering av dessa får ske enligt nuvarande ordning i ett år (12 månader) efter det att den nya lagen trätt i kraft. Om sådana övergångsbestämmelser inte genomförs i den nya lagen kommer det att innebära att inga sondraketer kan sändas upp från Sverige under 12 månader från lagens ikraftträdande och att ingångna kontrakt och planerad forskning riskerar att upphöra.